

Desè aniversari de la moneda única (I)

10 anys d'euro 35% d'inflació

PRODUCTES Habitatge, alcohol i tabac, carburants i ensenyament, el que més ha pujat, i oci i medicaments, el que menys **MODERATS** Alimentació i roba, en la mitjana **ARRODONIMENT** Els experts veuen injustificats alguns encariments

Xavier Alegret
BARCELONA

Qui no recorda els primers euros que va agafar, que va utilitzar per pagar, i la indignació pels arrodoniments? D'aquí a una setmana farà deu anys que es va posar en circulació l'euro, la moneda comuna que van adoptar dotze països de la Unió Europea i que actualment ja fan servir disset estats: Alemanya, Àustria, Bèlgica, l'Estat espanyol, Finlàndia, França, Grècia, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Holanda i Portugal des del 2002, Eslovènia (2007), Malta i Xipre (2008), Eslovàquia (2009) i Estònia (2011). La moneda única europea ha tingut molts efectes en l'economia, i els analitzarem durant els pròxims dies, però potser el que ha afectat més directament les butxaques dels ciutadans ha estat la inflació.

Els preus han pujat un 35% a Catalunya des de l'entrada en vigor de la moneda única, segons les dades d'evolució de l'IPC de l'Institut Nacional de Estadística. Es tracta d'una

Les frases

“Psicològicament es va equiparar la moneda d'un euro amb la de vint duros”

José Luis Nueno
PRESIDENT DE FACUA CATALUNYA

“L'euro ha estat molt beneficiós; mai no hem tingut una inflació tan baixa com en els últims anys”

Josep Sayeras
PROFESSOR D'ECONOMIA D'ESADE

“La riquesa ha crescut molt; hem tingut més diners per consumir i això ha fet pujar els preus”

José Ramón Pin
PROFESSOR DE L'IESE

mitjana dels principals productes de consum, però és clar que alguns s'han disparat més que altres: l'habitatge –ha pujat un 64%, però el 2007 va arribar a doblar el preu de finals del 2001–, l'alcohol i el tabac –un 77%, sobretot per l'augment dels impos-

tos especials– i els carburants –s'han doblat en deu anys–, que repercuteixen en el transport (45%), se n'emporten la palma, però també un servei bàsic com l'ensenyament s'ha encarir per sobre de la mitjana, un 56%. L'alimentació i la roba s'han apujat en la línia de la mitjana, mentre que l'oci, la cultura i els productes farmacèutics han pujat poc, menys d'un 10% en deu anys, tot i que els medicaments van pujar fins al 2007 i han baixat durant la crisi pels ajustaments. Les comunicacions, en canvi, no han parat de baixar durant la dècada de l'euro.

Efecte psicològic

Els aliments són els productes en què més es noten les pujades, com a mínim psicològicament. Segons les dades de l'INE, han pujat un 34% en deu anys, és a dir, un punt menys que la mitjana, però en la ment dels consumidors l'augment és molt més alt, especialment al principi, les primeres setmanes del 2002, quan l'arrodoniment es va conver-

tir en notícia. “L'arrodoniment va ser una evidència, no una percepció, però no en general, sinó en alguns productes”, explica José Luis Nueno, president de Facua Catalunya, i afegeix: “Psicològicament es va equiparar la moneda d'un euro amb la de vint duros.” “Vas a l'aeroport i és fàcil que un entrepà et costis sis euros. Si fa deu anys t'haguessin demanat mil pessetes t'hauries posat les mans al cap”, afirma el líder de l'associació de consumidors, que, tot i admetre que l'encariment en deu anys és normal, creu que en alguns casos és excessiu. La veritat és que hotels, cafès i restaurants han pujat per sobre de la mitjana en l'última dècada, un 45%, i van ser els béns que més ràpidament es van encarir durant els primers mesos de la moneda comuna.

Josep Sayeras, professor d'economia d'Esade, explica que l'arrodoniment “es va produir en alguns béns repetitius, com ara el cafè, que és on la gent més nota les pujades, perquè els consumidors re-

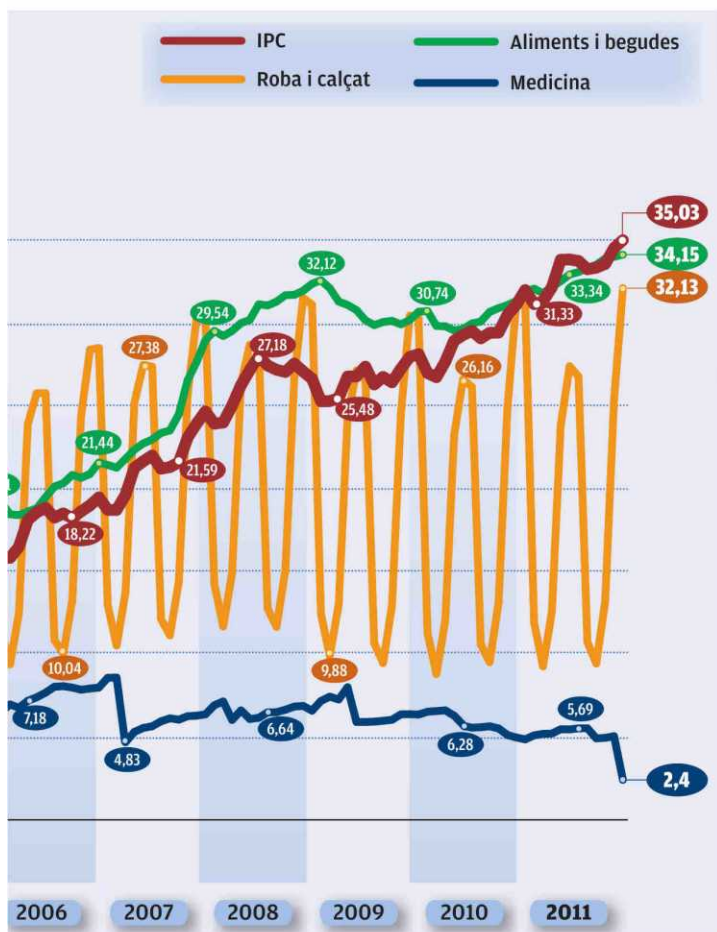
L'efecte de l'euro en els preus

FONT: INE

petitivament”, però no en la majoria. “Recordo el cas d'una senyora que es queixava que la petúnia que comprava cada dia al Mercat de Sant Antoni va passar de valdre 100 pessetes a un euro en un dia. Tenia raó: la inflació de la petúnia va ser del 66%. Però el global que computa en la cistella d'anar a comprar no va pujar tant”, assegura. Això explica que les dades de l'IPC no reflecteixin una gran pujada de preus.

Sayeras creu que l'entrada de l'Estat espanyol a l'euro no només no va fer pujar els preus sinó que els va frenar: “L'euro ha estat enormement beneficiós per als espanyols, perquè mai no hem tingut una inflació tan baixa com en els últims anys. Era més alta que en altres països, i hem perdut competitivitat, però hem rebut diners com mai n'havíem rebut.” José Ramón Pin, professor de l'IESE, coincideix que “en

termes generals, l'entrada a l'euro ha estat beneficiosa, perquè ha estabilitzat la inflació, ja que l'euro és més estable que la pesse-

ta". Admet que hi va haver arrodoniment, però creu que si els preus han pujat ha estat per la millora econòmica: "La riquesa

ha crescut molt; ha fet que haguem tingut més diners per consumir, i ha fet pujar els preus." En general, doncs, els

consumidors han guanyat poder de compra, però no tots. Tant Pin com Sayerras admeten que els salaris no han pujat com els

preus, sobretot els més baixos, i que s'ha fet més àmplia la diferència salarial entre els que més cobren i els que menys.

"Hem guanyat poder de compra? No sé què dir-te. Si el 60% de la gent cobra mil euros o menys...", conclou José Luis Nueno. ■

L'OPINIÓ

Europeus

Trichet, en el seu comiat com a governador del BCE, resumeix els assoliments de l'euro en una frase: des del seu naixement, i a pesar de greus problemes econòmics i financers, la inflació mitjana ha estat del 2% per als 332 milions de ciutadans de l'euro. Fins i tot a Alemanya, amb una inflació mitjana de l'1,6% en aquests anys, el creixement dels preus havia estat més baix que abans de l'adopció de l'euro. A pesar d'això, la població mai ho va tenir clar. Des de la seva introducció sempre va haver-hi grans diferències entre la inflació oficial i la percebuda per la població. A Espanya es parlava del famós canvi 100 pessetes=1 euro. L'explicació és que els articles que es compren amb freqüència, la meitat de les compres en nombre encara que no en despesa, tenen una inflació superior.

José García Montalvo. UPF

Menys inflació

Un dels principals arguments en favor de la moneda única ha estat que permetria reduir la inflació i acostar-la al nivell d'Alemanya, amb un valor de referència del 2%, que és l'objectiu d'inflació del Banc Central Europeu. Durant els darrers 12 anys de la pesseta, en el període 1990-2001, la inflació mitjana a Catalunya va ser del 4,3%, mentre que en els primers 10 anys de l'euro la inflació mitjana des del 2002 fins avui ha estat del 3,1%. Per tant, la inflació és un 25% més baixa amb l'euro que amb la pesseta, però encara estem lluny del 2% de referència de la UE. La causa d'això és l'elevada inflació del sector serveis, superior al 4% de mitjana durant aquest període, molt per sobre de la de les manufactures, que només ha estat del 2,6%.

Emili Valdero. UB

Competitivitat minvant

Per reduir la seva inflació, tota economia ha d'acceptar un alentiment de l'activitat. Aquest cost només es redueix si la política antiinflacionària és molt creïble, i l'euro va ser l'oportunitat per aconseguir aquesta credibilitat. La taxa d'inflació es va reduir substancialment, però es va mantenir un diferencial que va anar minvant la nostra competitivitat. Els estudis mostren que la responsabilitat d'aquest es troba tant en l'evolució dels salaris com en la dels beneficis. Per tant, ni les negociacions salarials ni la determinació dels marges es van adaptar a l'entorn de la moneda única. Caldrà fer-ne les reformes necessàries perquè en el futur el diferencial d'inflació no continui reduint la competitivitat.

José Manel Comajuncosa. Esade